

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL

YVES BOT

prezentate la 3 aprilie 2008¹

1. Prezenta cauză ar trebui să determine Curtea să aducă precizări suplimentare privind drepturile persoanelor care formulează plângeri în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat.

2. Este necesar să se stabilească dacă clasarea, de către Comisia Comunităților Europene, a unei plângeri care invocă existența unui ajutor incompatibil cu Tratatul CE, cu motivația că nu dispune de elemente suficiente pentru a lua poziție cu privire la existența acestui ajutor sau la compatibilitatea acestuia cu piața comună și nici pentru a deschide o procedură oficială de investigație, constituie o decizie care poate face obiectul unei acțiuni din partea persoanei care a formulat plângerea.

3. În Ordonanța din 26 septembrie 2006, Athinaïki Techniki/Comisia², Tribunalul de Primă Instanță al Comunităților Europene, în conformitate cu poziția susținută de Comisie, s-a pronunțat în sensul că o astfel de măsură de clasare nu constituie o decizie și a respins ca inadmisibilă acțiunea introdusă împotriva acesteia. Această analiză este contestată de

Athinaïki Techniki AE³ în cadrul prezentului recurs.

4. În prezentele concluzii vom argumenta că, în opinia noastră, recursul introdus de Athinaïki Techniki este bine întemeiat și că o astfel de clasare a unei plângeri privind un pretins ajutor de stat constituie într-adevăr un act atacabil.

5. Analiza celui de al doilea motiv invocat de Comisie în susținerea excepției sale de inadmisibilitate a acțiunii în anulare, întemeiat pe introducerea tardivă a acțiunii, ne va conduce de asemenea la analiza dispozițiilor Regulamentului de procedură al Tribunalului care prevede posibilitatea de a sesiza această instanță prin trimiterea cererii introductive prin fax și la precizarea conținutului cerinței privind identitatea versiunii cererii introductive transmise prin fax cu originalul, care trebuie să fie depus la grefă în termen de 10 zile.

1 — Limba originală: franceza.

2 — T-94/05, denumită în continuare „ordonanța atacată”.

3 — Denumită în continuare „Athinaïki Techniki” sau „recurenta”.

I — Cadrul legal privind ajutoarele de stat

6. Vom prezenta succesiv dispozițiile relevante ale tratatului, ale Regulamentului (CE) nr. 659/1999⁴, care a codificat exercitarea competențelor conferite Comisiei prin tratat, precum și liniile generale ale jurisprudenței privind, pe de o parte, obligațiile Comisiei la primirea unei plângeri care denunță măsuri naționale cum sunt ajutoarele de stat contrare tratatului și, pe de altă parte, drepturile persoanelor care introduc plângeri.

A — Tratatul

7. Conform articolului 87 CE, ajutoarele acordate de statele membre sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența în interiorul Comunității fac obiectul unei interdicții de principiu, care

este însoțită de derogările prevăzute la alineatele (2) și (3) ale acestui articol⁵.

8. Pentru a asigura punerea în aplicare a acestor dispoziții și pentru a concilia dreptul de intervenție al statelor membre cu garantarea unei concurențe nedenate în cadrul Uniunii Europene, tratatul a prevăzut o procedură de control și de autorizare prealabilă a ajutoarelor de stat în cadrul căreia rolul central revine Comisiei.

9. Astfel, conform articolului 88 alineatul (1) CE, este obligația Comisiei ca, împreună cu statele membre, să verifice permanent regimurile ajutoarelor existente în aceste state și să le propună măsurile utile cerute de dezvoltarea treptată sau de funcționarea pieței comune.

10. Articolul 88 alineatul (2) primul paragraf CE conferă de asemenea Comisiei misiunea de a aprecia compatibilitatea ajutoarelor cu articolul 87 CE și de a hotări, în situația

4 — Regulamentul Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88] din Tratatul CE (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41).

5 — Articolul 87 alineatul (2) CE prevede ajutoarele care sunt compatibile de drept cu piața comună. Este vorba despre ajutoarele cu caracter social acordate consumatorilor individuali fără discriminare în funcție de originea produselor, despre ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare, precum și de ajutoarele acordate anumitor regiuni ale Republicii Federale Germania pentru compensarea dezavantajelor economice cauzate de divizarea Germaniei. Articolul 87 alineatul (3) CE prevede, la rândul său, ajutoarele care pot fi declarate compatibile cu piața comună. Este vorba, printre altele, despre ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut și despre ajutoarele destinate să promoveze realizarea unui proiect de interes european comun.

incompatibilității unui ajutor, că statul membru interesat trebuie să îl desființeze. Astfel, articolul 88 alineatul (2) primul paragraf CE prevede că, „în cazul în care, după ce părților în cauză li s-a solicitat să-și prezinte observațiile, Comisia constată că ajutorul acordat de un stat sau prin intermediul resurselor de stat nu este compatibil cu piața comună în conformitate cu articolul 87 sau că acest ajutor este utilizat în mod abuziv, aceasta hotărăște desființarea sau modificarea ajutorului de către statul în cauză în termenul stabilit de Comisie”.

11. În sfârșit, articolul 88 alineatul (3) CE impune statelor membre să notifice Comisiei proiectele care urmăresc să instituie sau să modifice ajutoare și le interzice acestora să pună în aplicare astfel de proiecte înainte de pronunțarea unei decizii de către Comisie în conformitate cu articolul 88 alineatul (2) primul paragraf CE.

12. Procedura de verificare prevăzută la articolul 88 CE a fost interpretată ca putând să conțină două etape, și anume o primă verificare și, dacă este cazul, în situația în care Comisia are îndoieli privind compatibilitatea ajutorului proiectat cu piața comună sau consideră că acest ajutor este incompatibil cu aceasta, o verificare mai aprofundată, destinată să permită Comisiei să fie complet informată cu privire la toate datele cauzei. În acest scop, conform articolului 88 alineatul (2) CE, Comisia trebuie să invite părțile interesate să își prezinte observațiile⁶.

B — *Regulamentul nr. 659/1999*

13. Regulamentul nr. 659/1999 a codificat exercitarea de către Comisie a competențelor care îi sunt conferite de articolul 88 CE. Conform considerentului (2) al acestui regulament, acesta a fost redactat în conformitate cu jurisprudența Curții.

14. În temeiul acestui regulament, orice proiect de acordare a unui ajutor nou trebuie, în principiu, să fie notificat Comisiei de către statul membru în cauză, care trebuie să îi furnizeze acesteia toate informațiile necesare pentru a putea adopta o decizie cu privire la acest proiect⁷.

15. Diferitele decizii pe care le poate adopta Comisia sunt enumerate la articolele 4 și 7 din regulamentul menționat.

16. Articolul 4 din Regulamentul nr. 659/1999 prevede deciziile care pot fi adoptate la finalul etapei de „examinare preliminară” a notificării. Astfel, Comisia are trei posibilități. Aceasta poate să decidă fie că măsura notificată nu constituie un ajutor, fie că aceasta constituie un ajutor compatibil cu piața comună (decizia de a nu ridica obiecții), fie că există îndoieli privind compatibilitatea măsurii notificate cu piața comună

⁶ — Hotărârea din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France (C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctele 36 și 38).

⁷ — Articolul 2.

și să inițieze procedura oficială de investigare (decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare).

17. Aceste decizii trebuie să fie adoptate în termen de două luni, care curge din ziua următoare notificării proiectului, atunci când această notificare este considerată completă. Dacă apreciază că notificarea este incompletă, Comisia poate să solicite statului membru în cauză toate informațiile suplimentare necesare ⁸.

18. În cazul în care Comisia a decis să deschidă procedura oficială de investigare, articolul 6 din Regulamentul nr. 659/1999 prevede că aceasta solicită statului membru în cauză și celorlalte persoane interesate să își prezinte observațiile în termenul pe care îl stabilește.

19. „Persoana interesată” este definită la articolul 1 litera (h) din acest regulament ca fiind „orice stat membru și orice persoană, întreprindere sau asociație de întreprinderi ale căror interese pot fi afectate de acordarea unui ajutor, în special beneficiarul ajutorului, întreprinderile concurente și asociațiile profesionale”.

20. La finalul procedurii oficiale de investigare, Comisia trebuie, conform articolului

7 din regulamentul menționat, să adopte o decizie prin care să constate fie că măsura notificată nu constituie un ajutor, fie că această măsură constituie un ajutor compatibil cu piața comună, fie că este vorba despre un ajutor incompatibil cu aceasta.

21. Regulamentul nr. 659/1999 prevede de asemenea, la articolele 10-15, procedura care trebuie să fie urmată de Comisie în cazul unui ajutor ilegal. Un ajutor este ilegal atunci când a fost pus în aplicare de statul membru interesat, fără a fi notificat în prealabil Comisiei, cu încălcarea dispozițiilor articolului 88 alineatul (3) CE ⁹.

22. Articolul 10 alineatul (1) din acest regulament prevede:

„În cazul în care deține informații privind un ajutor pretins ilegal, indiferent de sursa acestora, Comisia va examina aceste informații fără întârziere.”

⁸ — Articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999.

⁹ — Articolul 1 litera (f) din Regulamentul nr. 659/1999.

23. Articolul 13 alineatul (1) din regulamentul menționat prevede:

transmite o copie a deciziei respective părții interesate.”

„În urma examinării posibilului ajutor ilegal, se adoptă o decizie în temeiul articolului 4 [...]. În cazul deciziilor de a deschide o procedură oficială de investigare, procedura se încheie printr-o decizie în temeiul articolului 7. [...]”

26. Articolul 20 alineatul (3) din regulamentul menționat prevede în continuare că, la cerere, orice parte interesată poate obține o copie a oricărei decizii adoptate în temeiul articolelor 4 și 7 din acesta.

24. Articolul 20 din Regulamentul nr. 659/1999 se referă în special la drepturile părților interesate. Acesta prevede la alineatul (1) că orice parte interesată poate prezenta observații în urma unei decizii a Comisiei de a deschide procedura oficială de investigare. Acesta adaugă că orice parte interesată care a înaintat astfel de observații și orice beneficiar de ajutor individual primesc câte o copie a deciziei adoptate de Comisie la finalul acestei proceduri.

27. În plus, conform articolului 25 din Regulamentul nr. 659/1999, deciziile adoptate în temeiul acestui regulament se adresează statului membru în cauză.

25. Articolul 20 alineatul (2) din acest regulament reprezintă centrul prezentului litigiu. Acesta are următorul cuprins:

C — Jurisprudența referitoare, pe de o parte, la obligațiile Comisiei atunci când primește o plângere care denunță un pretins ajutor de stat și, pe de altă parte, la drepturile persoanelor care formulează plângerile

„Orice parte interesată poate informa Comisia asupra oricărui presupus ajutor ilegal, precum și asupra oricărei presupuse utilizări abuzive a unui ajutor. În cazul în care consideră, pe baza informațiilor pe care le deține, că nu există suficiente motive pentru examinarea cazului, Comisia informează partea interesată asupra acestui fapt. Atunci când adoptă o decizie într-un caz cu privire la obiectul informației furnizate, Comisia

28. Obligațiile Comisiei când primește o plângere care denunță o măsură națională precum un ajutor de stat contrar tratatului și drepturile persoanelor care formulează plângeri în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat au fost deduse de jurisprudență din articolele 87 CE și 88 CE, în perioada în care Regulamentul nr. 659/1999 nu fusese încă adoptat sau nu era aplicabil.

29. În măsura în care acest regulament, care a fost adoptat pentru aplicarea acestor articole din tratat, nu poate să le restrângă domeniul de aplicare¹⁰ și în măsura în care acest regulament preia jurisprudența existentă codificând-o, aceasta este, așadar, relevantă pentru a-i interpreta dispozițiile.

1. Obligațiile Comisiei

30. Obligațiile care revin Comisiei atunci când primește o plângere ce denunță un pretins ajutor de stat își găsesc justificarea în următoarele două elemente. Aceste obligații decurg, pe de o parte, din faptul că această instituție, dacă facem abstracție de competențele conferite Consiliului Uniunii Europene de articolul 88 alineatul (2) al treilea paragraf CE, dispune de o competență exclusivă în ceea ce privește aprecierea compatibilității unui ajutor cu tratatul. Acestea se bazează, pe de altă parte, pe interdicția de principiu a ajutoarelor de stat. În temeiul acestei competențe exclusive și al acestei interdicții de principiu, Comisia are obligația să se asigure că nu va fi acordat sau menținut niciun ajutor contrar tratatului¹¹.

31. Pentru situația în care Comisia este sesizată cu o plângere, jurisprudența a tras

următoarele concluzii referitoare la modul în care trebuie tratată plângerea pe fond și din punct de vedere temporal.

32. Pe fond este responsabilitatea Comisiei ca mai întâi să efectueze o analiză diligentă și imparțială a plângerii¹². Această obligație de diligență poate merge până la a impune Comisiei să analizeze elemente de fapt și de drept care nu au fost invocate în mod expres de persoana care a formulat plângerea¹³.

33. În schimb, Comisia nu este obligată, în această etapă a procedurii, să asculte persoana care a formulat plângerea sau pe celelalte „părți în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE. Comisia este supusă acestei obligații numai în cadrul procedurii oficiale de investigare¹⁴.

34. În continuare, în situația în care Comisia decide că măsura denunțată în plângere nu constituie un ajutor, aceasta este obligată să prezinte explicații suficiente privind motivele pentru care elementele de fapt și de drept invocate în plângere nu au fost suficiente pentru a demonstra existența unui astfel de ajutor¹⁵. Aceeași cerință de motivare ar trebui în mod logic să se impună dacă Comisia apreciază că măsura denunțată

10 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 22 iunie 2006, Belgia și Forum 187/Comisia (C-182/03 și C-217/03, Rec., p. I-5479, punctul 72).

11 — Hotărârea din 15 iulie 1964, Costa (6/64, Rec., p. 1141, 1162), și Hotărârea Belgia și Forum 187/Comisia, citată anterior (punctele 73 și 74).

12 — Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink's France, citată anterior (punctul 62).

13 — *Idem*.

14 — Hotărârea din 13 decembrie 2005, Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, Rec., p. I-10737, punctul 34 și jurisprudența citată).

15 — Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink's France, citată anterior (punctul 64).

constituie un ajutor compatibil cu piața comună.

2. Drepturile persoanei care formulează plângerea

35. În plus, dacă la finalul etapei de analiză preliminară Comisia a ajuns la convingerea că măsura denunțată constituie un ajutor incompatibil cu piața comună sau întâmpină dificultăți serioase în a se pronunța asupra compatibilității acestui ajutor cu piața comună, aceasta este obligată să deschidă procedura oficială de investigare la fel ca în cazul în care măsura în cauză îi este notificată de statul membru interesat¹⁶.

36. În plan temporal, Tribunalul a dedus de asemenea din competența exclusivă a Comisiei și din interdicția de principiu a ajutoarelor de stat că această instituție, atunci când primește o plângere, nu poate să prelungească la infinit analiza preliminară a ajutoarelor de stat denunțate în aceasta. În opinia Tribunalului, Comisiei îi revine sarcina să finalizeze această analiză preliminară într-un termen rezonabil¹⁷.

37. Caracterul rezonabil al acestui termen trebuie apreciat în funcție de circumstanțele proprii fiecărei cauze, în special în funcție de contextul și de complexitatea acesteia, precum și în funcție de diferitele etape procedurale¹⁸.

38. Jurisprudența privind drepturile persoanelor care formulează plângeri în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat se bazează pe premisa conform căreia deciziile adoptate de Comisie în acest context au ca destinatari statele membre, inclusiv atunci când aceste decizii sunt adoptate ca urmare a unor plângeri care denunță o măsură ca fiind un ajutor contrar tratatului¹⁹.

39. De asemenea, trebuie să se reamintească faptul că, potrivit articolului 230 al patrulea paragraf CE, o persoană fizică sau juridică nu poate formula o acțiune împotriva unei decizii adresate unei alte persoane decât dacă această decizie o privește în mod direct și individual.

40. Drepturile persoanelor care formulează plângeri în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat, astfel cum au fost precizate în jurisprudență, depind, pe de o parte, de faptul dacă aceste persoane au calitatea de „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE și, pe de altă parte, de obiectul acțiunii lor.

41. În ceea ce privește, mai întâi, noțiunea „parte în cauză” în sensul acestei dispoziții, aceasta a fost definită pe larg ca referindu-se

16 — *Ibidem* (punctul 39).

17 — Hotărârea din 10 mai 2006, *Air One/Comisia* (T-395/04, Rec., p. II-1343, punctul 61).

18 — *Idem*.

19 — Hotărârea *Comisia/Sytraval și Brink's France*, citată anterior (punctul 45).

la persoane, întreprinderi sau asociații de întreprinderi ale căror interese sunt eventual afectate de acordarea unui ajutor, cu alte cuvinte, în special întreprinderile concurente și asociațiile profesionale²⁰. Această definiție a fost preluată la articolul 1 litera (h) din Regulamentul nr. 659/1999.

42. Rezultă că oricărei întreprinderi care se prevalează de existența unei relații de concurență, chiar potențială, i se poate recunoaște calitatea de „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE.

43. În continuare, în ceea ce privește dreptul la acțiune al acestor părți în cauză, el se bazează pe drepturile procedurale care le sunt conferite prin dispoziția respectivă. Conform acesteia, Comisia, atunci când deschide procedura oficială de investigare, și numai în această etapă, este obligată să primească observațiile lor²¹.

44. Jurisprudența a dedus din aceasta că, atunci când Comisia, fără a deschide această procedură, consideră că măsura denunțată de persoana care a formulat plângerea nu constituie un ajutor sau constituie un ajutor compatibil cu piața comună, această persoană care a formulat plângerea, dacă este o „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE, are dreptul să conteste această decizie în fața instanței comunitare²².

45. Cu toate acestea, Curtea a precizat că această acțiune nu poate avea ca obiect decât protejarea drepturilor procedurale prevăzute de această dispoziție, ceea ce înseamnă că trebuie să pună în discuție lipsa deschiderii procedurii oficiale de investigare²³.

46. Prin urmare, calitatea de „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE permite să se considere că persoana care formulează plângerea este vizată în mod direct și individual de decizia atacată, în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE, în măsura în care contestă absența deschiderii procedurii oficiale de investigare.

47. În schimb, dacă persoana care formulează plângerea pune în discuție temeinicia deciziei de evaluare a ajutorului ca atare sau dacă contestă o decizie adoptată ca urmare a procedurii oficiale de investigare, aceasta se află în aceeași situație ca orice particular care intenționează să conteste o decizie care nu îi este adresată. Admisibilitatea acțiunii sale este, așadar, supusă condiției ca aceasta să demonstreze că este afectată de decizia menționată, în sensul jurisprudenței consacrate începând cu Hotărârea Plaumann/Comisia²⁴, ceea ce înseamnă că această decizie o afectează în considerarea unor calități care îi sunt specifice sau a unei situații

20 — Hotărârea Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, citată anterior (punctul 36 și jurisprudența citată).

21 — *Ibidem* (punctul 34 și jurisprudența citată).

22 — Hotărârile citate anterior Comisia/Sytraval și Brink's France (punctul 40), precum și Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (punctul 35).

23 — Hotărârea Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, citată anterior (punctul 35).

24 — Hotărârea din 15 iulie 1963 (25/62, Rec., p. 197).

de fapt care o caracterizează în raport cu orice altă persoană²⁵.

omis să adopte o decizie ca urmare a plângerii sale²⁸.

48. Jurisprudența a admis că aceasta putea fi situația în special atunci când poziția pe piață a persoanei care a formulat plângerea este afectată în mod substanțial de ajutorul care face obiectul deciziei în cauză²⁶. Faptul de a fi un potențial concurent și de a avea calitatea de „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE nu este, așadar, suficient pentru a conferi un drept de a formula o acțiune în contestarea temeiniciei deciziei de evaluare a ajutorului ca atare în fața instanței comunitare²⁷.

50. Tribunalul a respins argumentul Comisiei conform căruia Air One ar fi trebuit să demonstreze că poziția sa concurențială ar fi afectată în mod substanțial de măsura menționată în plângerea sa.

49. În sfârșit, în Hotărârea Air One/Comisia, citată anterior, Tribunalul a extins drepturile unei persoane care a formulat plângerea și care este „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE la formularea unei acțiuni întemeiate pe articolul 232 CE, declarând admisibilă o acțiune în constatarea abținerii de a acționa introdusă de această persoană împotriva Comisiei, atunci când Comisia a

51. Tribunalul a concluzionat că acțiunea în constatarea abținerii de a acționa introdusă de Air One era admisibilă datorită faptului că aceasta, în calitate de concurentă a beneficiarului ajutoarelor denunțate pe liniile aeriene având ca destinație câteva orașe italiene, are calitatea de „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE și ar fi astfel îndreptățită să conteste o decizie adoptată de Comisie fără a deschide procedura oficială de investigare pentru a-și proteja drepturile procedurale²⁹.

25 — *Ibidem*, p. 223. A se vedea de asemenea Hotărârea Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, citată anterior (punctul 37 și jurisprudența citată). La punctele 104-112 din Concluziile prezentate în cauzele conexe Germania și alții/Kronofrance (C-75/05 P și C-80/05 P, aflate pe rolul Curții), ne-am exprimat dezacordul față de această restricție privind dreptul la acțiune al persoanelor interesate. Restricția menționată are ca efect să facă din apărarea drepturilor procedurale un scop în sine, deși, în opinia noastră, aceasta nu ar trebui să fie decât cheia care permite accesul la instanța comunitară în vederea unei verificări a compatibilității măsurii incriminate cu normele tratatului în materia ajutoarelor de stat.

26 — Hotărârea Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, citată anterior (punctul 37).

27 — A se vedea, pentru o aplicare recentă, Hotărârea din 22 noiembrie 2007, Sniace/Comisia (C-260/05 P, Rep., p. I-10005, punctele 53 și 54).

28 — Air One SpA (denumită în continuare „Air One”), o companie de transport aerian care efectuează transporturi regulate între orașe italiene, a transmis Comisiei, prin scrisoarea din 22 decembrie 2003, o plângere prin care denunța ajutoare pe care autoritățile italiene le-ar fi acordat ilegal companiei aeriene Ryanair. După un schimb de corespondență, Air One a invitat în mod oficial Comisia să ia poziție față de plângerea sa în cursul lunii iunie 2004. La 5 octombrie 2004, aceasta a introdus o acțiune în constatarea abținerii de a acționa.

29 — Hotărârea Air One/Comisia, citată anterior (punctele 30 și 34).

II — Istoricul cauzei

52. Istoricul cauzei este prezentat în ordonanța atacată după cum urmează:

„1 În octombrie 2001, autoritățile elene au inițiat o procedură de atribuire a unui contract de achiziții publice în vederea cesiunii a 49 % din capitalul cazinoului Mont Parnès. Au concurat doi candidați, și anume consorțiul Casino Attikis și Hyatt Consortium. În urma unei proceduri pretins viciate, contractul a fost atribuit către Hyatt Consortium.

2 Membră a consorțiului Casino Attikis, Egnatia SA, căreia i-a succedat, în urma unei fuziuni, [Athinaïki Techniki], a depus plângeri la serviciile Direcției Generale (DG) «Piața Internă» și ale DG «Concurență» ale Comisiei. Celei dintâi i se solicita să se pronunțe cu privire la regularitatea procedurii în litigiu potrivit dreptului comunitar al achizițiilor publice, în timp ce a doua era sesizată cu o plângere privind un ajutor de stat care ar fi fost acordat către Hyatt Consortium în cadrul aceleiași proceduri.

3 Prin scrisoarea din 15 iulie 2003, DG «Concurență» a amintit [Athinaïki

Techniki] practica sa decizională potrivit căreia cesiunea unui bun public în cadrul unei proceduri de cerere de ofertă nu constituie un ajutor de stat atunci când această procedură s-a derulat în mod transparent și nediscriminatoriu. În consecință, aceasta a informat societatea că nu se va pronunța înainte ca DG «Piața Internă» să finalizeze examinarea procedurii de atribuire a contractului public în cauză.

4 Prin e-mailul din 28 august 2003, reprezentantul [Athinaïki Techniki] a precizat, în esență, că plângerea privind existența unui ajutor de stat privea elemente distincte ale procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice și că, în consecință, serviciile DG «Concurență» nu trebuiau să aștepte concluziile DG «Piața Internă».

5 Prin scrisoarea din 16 septembrie 2003, serviciile DG «Concurență» au reiterat cuprinsul scrisorii din 15 iulie 2003, invitând totuși [Athinaïki Techniki] să le comunice informații suplimentare privind orice alt ajutor care nu ar fi legat de procedura de atribuire a cazinoului.

6 Prin scrisorile din 22 ianuarie și din 4 august 2004, serviciile DG «Piața Internă» au informat [societatea Athinaïki Techniki] că nu intenționau să continue examinarea celor două plângeri care le fuseseră adresate.

7 Prin scrisoarea din 2 decembrie 2004 [...], DG «Concurență» a informat [Athinaïki Techniki] că, prin scrisoarea din 16 septembrie 2003, Comisia a informat-o că, «pe baza informațiilor de care dispunea, nu existau motive suficiente pentru a continua examinarea acestei cauze». În scrisoarea [din 2 decembrie 2004] se preciza de asemenea că, «în lipsa unor informații suplimentare care să justifice continuarea investigației, Comisia a clasat administrativ cauza la 2 iunie 2004».”

III — Acțiunea în fața Tribunalului și ordonanța atacată

53. La 11 februarie 2005, Athinaïki Techniki a transmis prin fax la grefa Tribunalului o copie a cererii introductive. La 18 februarie 2005, originalul semnat al cererii introductive a fost depus la grefa menționată.

54. În acest act de sesizare a instanței, Athinaïki Techniki a solicitat anularea deciziei Comisiei de clasare a plângerii și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată. În susținerea cererii sale introductive, aceasta a invocat două motive rezultate din încălcarea, în primul rând, a obligației Comisiei de a deschide procedura oficială de investigare și, în al doilea rând, a dispozițiilor articolului 87 alineatul (1) CE. Athinaïki Techniki s-a prevalat de asemenea de o lipsă

de motivare în cadrul fiecăruia dintre aceste motive.

55. Prin scrisoarea din 1 martie 2005, grefierul Tribunalului a informat Athinaïki Techniki că a constatat că versiunea cererii introductive transmisă prin fax la 11 februarie 2005 nu era o copie complet identică a originalului semnat, depus la 18 februarie 2005, și că data care trebuia luată în considerare pentru depunerea acestui document era, în consecință, cea la care s-a depus originalul.

56. Prin scrisoarea din 16 martie 2005, reprezentantul Athinaïki Techniki i-a explicat grefierului Tribunalului că, atunci când s-a transmis cererea introductivă prin fax, ultima pagină a acesteia fusese deteriorată astfel încât a trebuit să o înlocuiască, dar că nu îi modificase conținutul.

57. Prin act separat înregistrat la grefa Tribunalului la 21 aprilie 2005, Comisia a ridicat o excepție de inadmisibilitate în temeiul articolului 114 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

58. Prin Ordonanța din 8 septembrie 2005, Tribunalul a admis cererea de intervenție formulată de Athens Resort Casino AE Symmetochon³⁰ în susținerea concluziilor Comisiei.

30 — Denumită în continuare „Athens Resort Casino”.

59. În susținerea excepției de inadmisibilitate, Comisia a prezentat două motive întemeiate, primul, pe depunerea tardivă a cererii introductive și, al doilea, pe natura neatacabilă a scrisorii din 2 decembrie 2004, precum și pe inexistența unei decizii.

60. În ordonanța atacată, Tribunalul nu a examinat decât al doilea motiv. Tribunalul l-a declarat întemeiat pentru următoarele motive.

61. Tribunalul a citat articolul 20 alineatul (2) prima și a doua teză din Regulamentul nr. 659/1999. Tribunalul a amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, nu constituie acte sau decizii susceptibile de a face obiectul unei acțiuni în anulare, în sensul articolului 230 CE, decât măsurile care produc efecte juridice obligatorii de natură a afecta interesele reclamantului, modificând în mod distinct situația juridică a acestuia.

62. Tribunalul a arătat că, în temeiul articolului 25 din acest regulament, deciziile adoptate de Comisie în domeniul ajutoarelor de stat au ca destinatari statele membre, inclusiv atunci când aceste decizii sunt adoptate ca urmare a denunțării unui ajutor pretins a fi contrar tratatului și ceea ce trebuie, dacă este cazul, să facă obiectul unei acțiuni în anulare este decizia adresată statului membru, iar nu scrisoarea adresată persoanei care a formulat plângerea.

63. În continuare, Tribunalul a statuat:

„29 În prezenta cauză, scrisoarea atacată, care era adresată numai către [Athinaïki Techniki], a informat-o, în temeiul articolului 20 din Regulamentul nr. 659/1999, că, pe baza informațiilor de care dispunea, Comisia considera că nu existau motive suficiente pentru a se pronunța cu privire la cauza cu care fusese sesizată în plângere. În [această scrisoare], Comisia a arătat apoi că, întrucât nu primise informații suplimentare care să justifice continuarea investigării, aceasta clasase administrativ plângerea formulată de Athinaïki Techniki la 2 iunie 2004. Comisia nu a adoptat, așadar, o poziție definitivă cu privire la calificarea și la compatibilitatea cu piața comună a măsurii care face obiectul plângerii formulate de Athinaïki Techniki.

30 Rezultă că scrisoarea atacată nu constituie o decizie în sensul articolului 25 din Regulamentul nr. 659/1999 și că aceasta nu produce efecte juridice. Această scrisoare nu este, așadar, un act care poate fi atacat în temeiul articolului 230 CE.”

64. Tribunalul a respins ulterior argumentul Athinaïki Techniki conform căruia natura neatacabilă a unei scrisori de respingere a plângerii ar conduce la privarea

particularilor de dreptul de acces la justiția comunitară. Tribunalul a explicat, pe de o parte, că persoana care a formulat plângerea poate să furnizeze informații suplimentare în susținerea plângerii sale și că, în situația în care aceste informații ar fi suficiente, atunci Comisia ar fi obligată să ia poziție cu privire la măsura în cauză prin adoptarea unui act supus căilor de atac. Tribunalul a arătat, pe de altă parte, că persoana care a formulat plângerea are de asemenea posibilitatea de a introduce o acțiune în constatarea abținerii de a acționa în temeiul articolului 232 al treilea paragraf CE.

65. În sfârșit, Tribunalul a răspuns argumentației conform căreia o scrisoare de clasare emisă într-o procedură referitoare la aplicarea articolelor 81 CE și 82 CE are un caracter decizional. Tribunalul a arătat că, spre deosebire de normele care guvernează această procedură, Regulamentul nr. 659/1999 nu a conferit niciun drept procedural persoanelor care au formulat plângerea înainte de deschiderea procedurii oficiale de investigare.

66. Tribunalul a respins acțiunea ca inadmisibilă și a obligat Athinaiki Techniki la plata cheltuielilor de judecată.

IV — Recursul

A — Procedura în fața Curții și concluziile părților

67. Athinaiki Techniki a declarat recurs împotriva ordonanței atacate prin cererea introductivă din 18 decembrie 2006, depusă la grefă la 21 decembrie 2006.

68. Comisia și Athens Resort Casino, intervenientă, au depus memorii în răspuns la 5 februarie și, respectiv, la 15 martie 2007.

69. Niciuna dintre părți nu a solicitat o ședință.

70. Prin scrisori din 15 octombrie 2007, Curtea a invitat părțile să ia poziție în scris cu privire la relevanța pentru soluționarea litigiului:

— a principiilor care decurg din Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink's France, citată anterior;

— a normelor care se aplică în situația respingerii plângerilor în cadrul procedurilor legate de aplicarea articolelor 81 CE și 82 CE, precum și în materie de antidumping.

71. Recurenta, Comisia și Athens Resort Casino au înaintat Curții răspunsurile lor la 21, la 5 și, respectiv, la 20 noiembrie 2007.

72. Recurenta solicită Curții anularea ordonanței atacate, admiterea concluziilor prezentate în primă instanță și obligarea Comisiei, precum și a intervenientei la plata cheltuielilor de judecată.

73. Comisia, precum și Athens Resort Casino solicită respingerea recursului ca nefondat și obligarea recurente la plata cheltuielilor de judecată.

B — Motivele și argumentele părților

74. Recurenta arată că Tribunalul a comis o eroare de drept când a hotărât la punctele 29 și 30 din ordonanța atacată că faptul de a clasa plângerea de către Comisie nu constituie o decizie.

75. Aceasta arată că, în domeniul ajutoarelor de stat, Comisia ia o decizie atunci când adoptă o poziție definitivă și motivată cu privire la calificarea măsurii denunțate.

76. Athinaiki Techniki susține, în ceea ce privește caracterul definitiv al clasării unei plângeri, că acesta nu este pus în discuție de faptul că persoana care a formulat plângerea are deschisă posibilitatea de a prezenta elemente noi.

77. Aceasta arată că, în ceea ce privește motivarea, clasarea în litigiu trebuie să fie plasată în contextul său. În speță, Comisia ar fi clasat plângerea pe baza raționamentului conform căruia niciun ajutor de stat nu este acordat cu ocazia atribuirii unui contract de achiziții publice din moment ce procedura de atribuire a contractului de achiziții publice în cauză este transparentă și nediscriminatorie. Caracterul laconic al scrisorii Comisiei din 2 decembrie 2004 ar fi, așadar, deliberat, întrucât, dacă Comisia ar fi evidențiat această motivație în scrisoare, natura decizională a clasării plângerii ar fi fost evidentă. Analiza Tribunalului ar fi, așadar, pur formală prin faptul că se preocupă de formularea scrisorii menționate, fără a lua în considerare conținutul acesteia și contextul cauzei.

78. Comisia contestă această argumentare. Aceasta susține că scrisoarea din 2 decembrie 2004 conține numai o informație comunicată societății Athinaiki Techniki în aplicarea articolului 20 din Regulamentul nr. 659/1999. Comisia susține că o astfel de informație a fost prevăzută pentru a evita mobilizarea

mecanismului decizional în absența oricărei probe serioase și detaliate.

79. Comisia susține în plus că, în temeiul articolului 25 din Regulamentul nr. 659/1999, deciziile în materia ajutoarelor de stat au ca destinatari statele membre și că aceste decizii sunt cele care, dacă este cazul, pot fi contestate de „părțile în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE, iar nu scrisoarea care le informează pe acestea cu privire la conținutul deciziilor.

80. Comisia arată de asemenea că diferența dintre actele decizionale și scrisorile de informare se regăsește în jurisprudență, atât în domeniul ajutoarelor de stat, cât și în domeniul concurenței.

81. Comisia evidențiază în plus că scrisoarea din 2 decembrie 2004 este semnată de un funcționar al instituției, iar nu de unul dintre membrii acesteia, și că scrisoarea menționată nu prezintă motivele clasării plângerii.

82. În opinia Comisiei, argumentarea recurentei ar consta, în realitate, în a pretinde că statul membru interesat nu a respectat normele aplicabile în materia contractelor de achiziții publice și că acțiunea ar avea în vedere să elimine imposibilitatea ca un particular să conteste refuzul de a iniția o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor împotriva unui stat membru.

83. Athens Resort Casino susține de asemenea că scrisoarea din 2 decembrie 2004 nu constituie un act atacabil pentru motive identice cu cele prezentate de Comisie.

84. Aceasta arată, de altfel, că cererea introductivă a Athinaiki Techniki formulată în fața Tribunalului nu este admisibilă, întrucât originalul acesteia nu a fost primit la grefă decât la 18 februarie 2005.

85. Ca răspuns la întrebarea adresată de Curte, toate părțile au arătat că principiile stabilite în Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink's France, citată anterior, sunt relevante pentru prezentul litigiu.

86. Recurenta a adăugat că, în conformitate cu aceste principii, trebuie să se considere că aceasta este „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE și că este vizată în mod direct și individual, în măsura în care poziția sa pe piață a fost afectată în mod substanțial de ajutorul denunțat în plângerea sa.

87. Aceasta a arătat de asemenea că o persoană care a formulat o plângere, în situația clasării plângerii sale în cadrul procedurii de aplicare a articolelor 81 CE

și 82 CE, precum și în materie de antidumping este îndreptățită să obțină o decizie motivată. Recurenta a susținut că un astfel de drept ar trebui să existe *a fortiori* în materia ajutoarelor de stat în măsura în care Comisia dispune de o competență exclusivă în domeniu și în măsura în care deschiderea unei proceduri oficiale de investigare nu depinde de o apreciere a oportunității sale.

88. La rândul său, Comisia a dedus din principiile rezultate din Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink's France, citată anterior, că faptul de a clasa o plângere nu constituie o decizie.

89. Aceasta a susținut de asemenea că drepturile persoanelor care au formulat plângeri în cadrul procedurii de aplicare a articolelor 81 CE și 82 CE, precum și în materie de antidumping nu se aplică procedurii de control al ajutoarelor de stat, întrucât fiecare domeniu are reguli proprii. Comisia s-a referit în această privință la Hotărârea din 22 februarie 2005, Comisia/max.mobil³¹, în care Curtea a hotărât că drepturile conferite persoanei care a formulat plângerea prin Regulamentul nr. 17 al Consiliului³² nu erau aplicabile articolului 86 CE³³.

90. Astfel cum a subliniat Comisia, caracterul decizional al respingerii plângerilor

în temeiul articolelor 81 CE și 82 CE a fost dedus de jurisprudență din reglementările care codifică procedura în acest domeniu³⁴. Comisia a arătat că Regulamentul nr. 659/1999 nu conține dispoziții comparabile. Comisia a amintit că acest regulament nu prevede un statut pentru persoanele care au formulat plângeri și prevede că toate deciziile au ca destinatar statul membru care a adoptat măsura în cauză.

91. Comisia a arătat că analiza sa se aplică de asemenea normelor aplicabile în materie de antidumping.

92. Răspunsurile Athens Resort Casino au fost aceleași cu cele ale Comisiei.

31 — C-141/02 P, Rec., p. I-1283, punctele 69-72.

32 — Regulamentul din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81] și [82] din tratat (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3).

33 — Hotărârea Comisia/max.mobil, citată anterior (punctul 71).

34 — Comisia citează articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 2842/98 al Comisiei din 22 decembrie 1998 privind audierea părților în anumite proceduri în conformitate cu articolele [81] și [82] din Tratatul CE (JO L 354, p. 18). Comisia subliniază că aceste drepturi sunt prevăzute în prezent la articolul 7 din Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor 81 și 82 din Tratatul CE (JO L 123, p. 18, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 242) care prevede:

„(1) Atunci când Comisia consideră că, pe baza informațiilor de care dispune, nu există motive suficiente pentru a da curs unei plângeri, aceasta îl informează pe reclamant cu privire la motivele sale și stabilește un termen în care acesta să își exprime punctul de vedere în scris. Comisia nu este obligată să ia în considerare orice alte observații scrise prezentate după expirarea acestui termen. (2) În cazul în care reclamantul își exprimă punctul de vedere în termenul stabilit de Comisie, iar observațiile scrise prezentate nu duc la o evaluare diferită a plângerii, Comisia respinge plângerea prin decizie. (3) În cazul în care reclamantul nu își prezintă observațiile în termenul stabilit de Comisie, se consideră că plângerea a fost retrasă.”

C — *Aprecierea noastră*

93. Cu titlu introductiv, trebuie arătat că, contrar celor ce rezultă din ordonanța atacată, recurenta nu a sesizat Tribunalul cu o cerere de anulare a scrisorii din 2 decembrie 2004, ci cu o cerere de anulare a deciziei Comisiei de clasare a plângerii, cu privire la care Comisia a informat-o prin această scrisoare.

94. Acțiunea în anulare formulată de recurentă în fața Tribunalului nu vizează, așadar, scrisoarea din 2 decembrie 2004 ca atare, care are efectiv un caracter pur informativ, astfel cum a subliniat Comisia, ci clasarea plângerii survenită la 2 iunie 2004.

95. Asemenea recurenței, suntem de părere că această clasare constituie un act atacabil. Ne bazăm în această analiză pe următoarele trei puncte, și anume, pe de o parte, pe conținutul articolului 20 din Regulamentul nr. 659/1999, interpretat în lumina celorlalte dispoziții ale acestuia, pe de altă parte, pe definiția noțiunii de act atacabil în jurisprudență și, în sfârșit, pe jurisprudența privind drepturile persoanelor care formulează plângeri în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat.

1. Articolul 20 din Regulamentul nr. 659/1999 și celelalte dispoziții relevante ale acestuia

96. Reamintim că articolul 20 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede:

„Orice parte interesată poate informa Comisia asupra oricărui presupus ajutor ilegal, precum și asupra oricărei presupuse utilizări abuzive a unui ajutor. În cazul în care consideră, pe baza informațiilor pe care le deține, că nu există suficiente motive pentru examinarea cazului, Comisia informează partea interesată asupra acestui fapt. Atunci când adoptă o decizie într-un caz cu privire la obiectul informației furnizate, Comisia transmite o copie a deciziei respective părții interesate.”

97. Desigur, această dispoziție nu este redactată în aceeași termeni ca cei aplicabili tratamentului unei plângeri în temeiul articolelor 81 CE și 82 CE, precum articolul 7 din Regulamentul nr. 773/2004³⁵. Este de asemenea cert că Regulamentul nr. 659/1999 nu prevede drepturi speciale pentru persoanele care formulează plângeri ca atare, ci numai dacă acestea sunt persoane interesate. De asemenea, pare a fi de necontestat faptul că normele privind drepturile persoanelor care formulează plângeri, cuprinse în reglementările care prevăd punerea în aplicare

35 — Reamintim că această ultimă dispoziție prevede în mod expres că, atunci când Comisia consideră că nu există motive suficiente pentru a da curs unei plângeri, trebuie să îl informeze pe reclamant cu privire la motivele sale și să stabilească un termen în care acesta să își exprime punctul de vedere. În cazul în care reclamantul își exprimă punctul de vedere în termenul stabilit, iar observațiile sale nu duc la o evaluare diferită a plângerii, Comisia respinge plângerea prin decizie.

a articolelor 81 CE și 82 CE, precum Regulamentul nr. 773/2004, nu pot fi aplicate ca atare procedurii de control al ajutoarelor de stat, care face obiectul unei codificări speciale.

98. Cu toate acestea, suntem de părere că aceste elemente nu sunt suficiente pentru a demonstra că articolul 20 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999 trebuie în mod necesar să fie interpretat în sensul că faptul de a clasa o plângere în domeniul ajutoarelor de stat nu constituie o decizie și trebuie pur și simplu să fie adusă la cunoștința persoanei care a formulat plângerea, după cum susțin Comisia și intervenienta.

99. Astfel, formularea articolului 20 alineatul (2) din acest regulament și lipsa drepturilor persoanelor care formulează plângeri în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat trebuie interpretate, în opinia noastră, în lumina faptului că această procedură, contrar celei aplicabile punerii în aplicare a articolelor 81 CE și 82 CE, constă într-un dialog între Comisie și statul membru în cauză.

100. Astfel cum am arătat, chiar atunci când Comisia adoptă o decizie ca urmare a unei plângeri care denunță un ajutor ce nu i-a fost notificat, destinatarul acestei decizii este statul membru vizat de măsura menționată în plângere, iar nu persoana care a formulat plângerea.

101. În lumina acestor considerații, articolul 20 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 659/1999 poate fi, așadar, interpretat în sensul că, în cazul în care consideră, pe baza informațiilor pe care le deține, că nu există suficiente motive pentru a deschide o procedură oficială de investigare, Comisia trebuie să informeze persoana care formulează plângerea asupra acestui fapt, pentru ca acesta să poată, dacă este cazul, să aducă elemente suplimentare. În continuare, conform articolului 20 alineatul (2) a treia teză din acest regulament, atunci când Comisia adoptă o decizie de clasare a plângerii, aceasta trebuie, în scopul unei bune administrări, să îi transmită persoanei care a formulat plângerea o copie a acestei decizii, întrucât aceasta nu este destinatarul deciziei.

102. În plus, această interpretare a articolului 20 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999 pare a fi întru totul conformă cu practica adoptată de Comisie în prezenta cauză.

103. Astfel, potrivit expunerii situației de fapt din ordonanța atacată, Comisia, prin scrisoarea din 16 septembrie 2003, a informat Athinaïki Techniki că, pe baza informațiilor de care dispunea, nu existau motive suficiente pentru a continua examinarea acestei cauze și i-a cerut acesteia să îi comunice informații suplimentare privind orice ajutor care nu ar avea legătură cu atribuirea cazinoului. Apoi, în absența unor astfel de elemente, Comisia a adus la cunoștința persoanei care a formulat plângerea, prin scrisoarea din 2 decembrie 2004, că, în lipsa unor informații suplimentare care să justifice continuarea investigației, a clasat administrativ cauza la 2 iunie 2004.

104. În această etapă a analizei, considerăm, aşadar, că articolul 20 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999 poate fi interpretat în sensul că, dacă nu dispune de elemente suficiente pentru a se pronunţa, Comisia este îndreptăţită să claseze o plângere care denunţă un ajutor ilegal. Cu toate acestea, conţinutul acestei dispoziţii nu permite, în opinia noastră, să se afirme că această clasare este un act nedecizional.

105. În schimb, celelalte dispoziţii relevante din Regulamentul nr. 659/1999 tind să susţină caracterul decizional al clasării menţionate.

106. Astfel, pe de o parte, articolul 10 alineatul (1) din acest regulament impune Comisiei să examineze fără întârziere o plângere care o informează despre un ajutor ilegal. Această dispoziţie reproduce astfel jurisprudenţa potrivit căreia Comisia este obligată să efectueze o examinare diligentă şi imparţială a plângerii. Am văzut că această obligaţie poate merge până la a impune Comisiei să examineze elemente de fapt şi de drept care nu au fost invocate în mod expres de persoana care a introdus plângerea.

107. Pe de altă parte, articolul 13 alineatul (1) din regulamentul menţionat impune ca examinarea unui eventual ajutor ilegal să se finalizeze prin adoptarea unei decizii în temeiul articolului 4 alineatul (2), (3) sau (4) din acelaşi regulament.

108. Desigur, aceste două articole nu prevăd cazul clasării unei plângeri. Absenţa unei astfel de prevederi la articolul 4 din Regulamentul nr. 659/1999 este perfect logică în lumina faptului că acest din urmă articol enumeră deciziile care pot fi luate ca urmare a unei notificări făcute de un stat membru. Într-adevăr, notificarea unui ajutor şi procedura de control al ajutoarelor de stat prevăzută de Regulamentul nr. 659/1999 au ca obiect să permită statului membru în cauză şi întreprinderilor interesate să ştie dacă măsura avută în vedere este compatibilă sau nu este compatibilă cu piaţa comună şi dacă poate fi pusă în aplicare. În consecinţă, această notificare trebuie în mod necesar să fie urmată de o decizie a Comisiei care să constate că măsura notificată fie nu este un ajutor, fie constituie un ajutor compatibil cu piaţa comună, fie există îndoieli privind această compatibilitate şi necesită deschiderea unei proceduri oficiale de investigare.

109. Comisia nu poate, aşadar, să claseze definitiv notificarea unui stat membru. Conform articolului 5 din Regulamentul nr. 659/1999, dacă notificarea este incompletă, Comisia trebuie să solicite statului membru în cauză informaţiile suplimentare de care are nevoie şi, dacă aceste informaţii nu sunt furnizate, notificarea menţionată se consideră că a fost retrasă.

110. Dimpotrivă, o plângere care denunţă un ajutor ilegal trebuie să poată face obiectul unei clasări definitive în situaţia în care Comisia nu dispune de elementele necesare pentru a se pronunţa prin intermediul uneia dintre deciziile enumerate la articolul 4 din Regulamentul nr. 659/1999, întrucât persoana care formulează plângerea nu se află în aceeaşi situaţie cu un stat membru care notifică un ajutor.

111. Deși ipoteza clasării unei plângeri nu este avută în vedere la articolul 4 din acest regulament, la care face trimitere articolul 13 alineatul (1) din acesta, nu este mai puțin adevărat că articolul 4 menționat și articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 confirmă, în opinia noastră, natura decizională a acestei clasări, prevăzând astfel că orice plângere care denunță un ajutor pretins ilegal trebuie să facă obiectul unei examinări diligente și că această examinare trebuie să conducă la o decizie.

112. Această analiză ni se pare confirmată de definiția noțiunii de act atacabil în jurisprudență.

2. Noțiunea de act atacabil în jurisprudență

113. Dintr-o jurisprudență constantă rezultă că nu constituie acte sau decizii susceptibile de a face obiectul unei acțiuni în anulare, în sensul articolului 230 CE, decât măsurile care produc efecte juridice obligatorii de natură a afecta interesele reclamantului³⁶.

114. Este de asemenea cert că, pentru a determina dacă un act produce asemenea efecte, este necesar să se ia în considerare substanța acestuia³⁷.

115. În Hotărârea din 16 iunie 1994, SFEI și alții/Comisia³⁸, Curtea a apreciat că actul de clasare a unei plângeri întemeiate pe articolul 82 CE constituie un act atacabil pentru motivele următoare. Mai întâi, o instituție care are competența să constate o încălcare și să o sancționeze și care poate fi sesizată cu plângeri de către particulari, cum este cazul Comisiei în domeniul dreptului concurenței, adoptă în mod necesar un act care produce efecte juridice atunci când pune capăt investigației pe care a început-o ca urmare a acestei plângeri. Actul de clasare a unei plângeri nu ar putea fi calificat drept preliminar sau pregătitor. Astfel, spre deosebire de o comunicare, care este destinată să dea întreprinderilor interesate posibilitatea de a-și face cunoscut punctul de vedere privind obiecțiile formulate de Comisie și care nu stabilește definitiv poziția acesteia din urmă, actul de clasare a unei plângeri constituie ultima etapă a procedurii: acesta nu va fi urmat de niciun alt act care să poată face obiectul unei acțiuni în anulare³⁹.

116. Aceste motive ni se par perfect valabile în cazul clasării unei plângeri în cadrul procedurii aplicabile în domeniul ajutoarelor de stat.

36 — Hotărârea din 22 iunie 2000, Țările de Jos/Comisia (C-147/96, Rec., p. I-4723, punctul 25 și jurisprudența citată). A se vedea, pentru o aplicare recentă, Ordonanța din 21 iunie 2007, Finlanda/Comisia (C-163/06 P, Rep., p. I-5127, punctul 40).

37 — Hotărârea Țările de Jos/Comisia, citată anterior (punctul 27).

38 — C-39/93 P, Rec., p. I-2681.

39 — Punctele 27 și 28.

117. Astfel, mai întâi, în cadrul acestei proceduri Comisia poate fi sesizată cu o plângere din partea unui particular și are competența să constate o încălcare și să o sancționeze dacă se constată că măsura denunțată constituie efectiv un ajutor de stat incompatibil cu piața comună.

118. În continuare, atunci când Comisia clasează o plângere care denunță un pretins ajutor de stat, aceasta adoptă în mod necesar un act care produce efecte juridice, în sensul că această clasare pune capăt procedurii de investigare preliminară pe care a trebuit să o deschidă ca urmare a acestei plângeri, în conformitate cu jurisprudența și cu articolul 10 din Regulamentul nr. 659/1999.

119. Prin urmare, clasarea unei plângeri care denunță un pretins ajutor de stat, precum cea depusă de recurentă, constituie într-adevăr ultima etapă a anchetei preliminare deschise ca urmare a acestei plângeri. Această clasare, asemenea clasării unei plângeri întemeiate pe articolul 82 CE, nu va fi urmată de niciun alt act care să poată face obiectul unei acțiuni în anulare.

120. Faptul că respectiva clasare poate fi reexaminată dacă recurenta furnizează elemente noi nu pune în discuție această analiză, în măsura în care, în absența acestor elemente, ancheta preliminară este efectiv închisă.

121. În lumina motivelor pentru care Curtea a recunoscut caracterul de act atacabil al clasării unei plângeri întemeiate pe articolul 82 CE, clasarea unei plângeri care denunță un pretins ajutor de stat ni se pare că necesită aceeași calificare.

122. Această analiză ni se pare cu atât mai justificată cu cât Comisia dispune de o competență exclusivă în materia ajutoarelor de stat, iar acestea din urmă fac obiectul unei interdicții de principiu. Am văzut că jurisprudența a dedus de aici că această instituție avea o obligație de examinare diligentă a oricărei plângeri și că era obligată să deschidă o procedură oficială de investigare dacă se dovedea că măsura denunțată constituie un ajutor contrar pieței comune sau care ar putea fi contrar acesteia. Am amintit că aceste obligații au în vedere să garanteze că niciun ajutor contrar pieței comune nu poate fi pus în aplicare.

123. Rezultă că, alegând să claseze o plângere, Comisia a considerat în mod necesar că nu era cazul să deschidă o procedură oficială de investigare și nici să adopte una dintre celelalte două decizii menționate la articolul 4 din Regulamentul nr. 659/1999.

124. Pe de altă parte, faptul că această clasare nu a fost oficializată într-o decizie transmisă statului membru în cauză, contrar prevederilor articolului 25 din acest regulament, nu poate fi invocat pentru a priva clasarea menționată de caracterul său decizional. Această calificare trebuie să depindă

numai de substanța actului examinat, și nu de respectarea de către Comisie a obligațiilor privind notificarea acestuia.

125. În sfârșit, suntem de părere că recunoașterea caracterului decizional al clasării unei plângeri care denunță un pretins ajutor de stat este de asemenea conformă cu jurisprudența privind drepturile persoanelor care au formulat plângeri în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat.

3. Jurisprudența privind drepturile persoanelor care au formulat plângeri în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat

126. Astfel cum am văzut, atunci când Comisia, fără a deschide procedura oficială de investigare, consideră că măsura denunțată de persoana care a formulat plângerea nu constituie un ajutor sau constituie un ajutor compatibil cu piața comună, această persoană care a formulat plângerea, dacă este o „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE, are dreptul să conteste această decizie în fața instanței comunitare pentru a-și apăra drepturile procedurale⁴⁰. Acest drept la acțiune, care rezultă din Hotărârile Cook/Comisia⁴¹ și Matra/Comisia⁴², a fost confirmat ulterior în mod constant.

40 — Hotărârile citate anterior Comisia/Sytraval și Brink's France (punctul 40), precum și Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (punctul 35).

41 — Hotărârea din 19 mai 1993 (C-198/91, Rec., p. I-2487).

42 — Hotărârea din 15 iunie 1993 (C-225/91, Rec., p. I-3203).

127. Prin urmare, recunoscând această cale de atac, Curtea a dorit ca drepturile procedurale garantate de articolul 88 alineatul (2) CE să facă obiectul unei protecții particulare și să poată fi supuse unui control jurisdicțional. Lărgind astfel accesul la instanțele comunitare, Curtea a întărit de asemenea controlul aplicării efective a legislației în materia ajutoarelor de stat, permițând unui concurent, chiar potențial, al beneficiarului măsurii în litigiu să conteste aprecierea Comisiei potrivit căreia nu ar exista dificultăți serioase cu privire la compatibilitatea acestei măsuri cu tratatul.

128. Efectele acestei jurisprudențe ar fi reduse în mod semnificativ dacă persoana care a introdus plângerea nu ar avea dreptul să conteste și clasarea plângerii sale prin intermediul unei acțiuni în anulare.

129. Astfel, o asemenea clasare produce, pentru persoana care a formulat plângerea, efecte comparabile cu cele ale unei decizii care constată că măsura în litigiu este un ajutor compatibil cu piața comună sau nu constituie un ajutor. Aceasta permite continuarea executării măsurii respective sau a efectelor sale, fără ca persoana care a formulat plângerea să fi putut să prezinte Comisiei observațiile sale.

130. Coerența sistemului instituit de jurisprudența privind apărarea drepturilor procedurale impune, așadar, în opinia noastră, ca persoana care a formulat plângerea să poată de asemenea să conteste aprecierea Comisiei conform căreia elementele

de care dispune nu sunt suficiente pentru a deschide o procedură oficială de investi-gare. În plus, controlul jurisdicțional al apli-cării efective a dreptului comunitar nu este mai puțin important în acest caz decât este în cazul în care Comisia adoptă o decizie cu privire la calificarea măsurii sau la compati-bilitatea acesteia cu tratatul.

131. Deducem din aceasta că faptul de a clasa o plângere, precum deciziile adop-tate în temeiul articolului 4 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 659/1999, trebuie considerat un act atacabil, pentru a-i permite persoanei care formulează plângerea să ceară respectarea drepturilor procedurale pe care i le conferă articolul 88 alineatul (2) CE.

132. Contrar acestei analize, Tribunalul, în ordonanța atacată, a apreciat că natura neatacabilă a acestei clasări nu îi poate priva pe particulari de accesul la justiția comu-nitară, din moment ce persoana care a formulat plângerea poate furniza informații suplimentare în susținerea plângerii. Tribu-nalul a explicat că, în situația în care aceste informații ar fi suficiente, Comisia ar fi obli-gată să ia poziție cu privire la măsura de stat în cauză, prin adoptarea unei decizii în sensul articolului 4 din Regulamentul nr. 659/1999, oferindu-i astfel persoanei care a formulat plângerea posibilitatea de a formula o acțiune în anulare în temeiul articolului 230 al patrulea paragraf CE. Pe de altă parte, Tribu-nalul a arătat că persoana care a formulat plângerea are de asemenea posibilitatea de a introduce o acțiune în constatarea abținerii de a acționa, în temeiul articolului 232 al treilea paragraf CE⁴³.

43 — Punctul 31 din ordonanța atacată.

133. Această analiză nu ne convinge. Posibi-litatea recunoscută persoanei care a formulat plângerea de a furniza Comisiei elemente suplimentare și afirmația conform căreia Comisia ar fi, în acest caz, obligată să adopte o decizie dacă aceste informații sunt suficiente nu oferă o protecție echivalentă din moment ce problema specifică examinată în prezenta cauză este tocmai controlul jurisdicțional al aprecierii Comisiei privind caracterul sufi-cient sau insuficient al informațiilor de care dispune.

134. În mod similar, apărarea drepturilor procedurale ale persoanei care formulează plângerea atunci când Comisia a decis să îi claseze plângerea nu face obiectul unei acțiuni în constatarea abținerii de a acționa.

135. Astfel cum am văzut, în cadrul proce-durii de control al ajutoarelor de stat, Comisia trebuie, atunci când este sesizată cu o plângere, să aibă dreptul să o claseze dacă apreciază că nu dispune de elemente sufici-ente pentru a lua o altă decizie prevăzută la articolul 4 din Regulamentul nr. 659/1999, chiar dacă această posibilitate nu este prevă-zută în mod expres.

136. Clasarea plângerii constituie, așadar, o luare de poziție care încheie definitiv proce-dura de examinare a acestei plângeri.

137. În aceste condiții, o acțiune în constatarea abținerii de a acționa nu constituie calea de atac corespunzătoare împotriva acestei clasări. În sistemul căilor de atac prevăzute de dreptul comunitar, o acțiune în constatarea abținerii de a acționa are scopul de a determina constatarea pe cale judiciară a abținerii de a acționa a unei instituții comunitare, când această abținere este contrară tratatului⁴⁴. Din moment ce admitem că o clasare a unei plângeri constituie o luare de poziție admisibilă în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat, o acțiune în constatarea abținerii de a acționa împotriva acestei clasări nu este admisibilă⁴⁵. Cu alte cuvinte, Tribunalul nu poate să hotărască în același timp că o clasare a unei plângeri constituie o luare de poziție conformă cu Regulamentul nr. 659/1999 și să susțină că o astfel de clasare constituie o inacțiune care poate face obiectul unei acțiuni în constatarea abținerii de a acționa.

138. Arătăm în această privință că, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Air One/Comisia, citată anterior, plângerea nu fusese clasată și se afla în curs de examinare. Comisia o transmisese autorităților italiene și le acordase un termen pentru a răspunde la aceasta. Acest termen nu expirase când Air One a invitat în mod oficial această instituție să ia poziție în temeiul articolului 232 CE.

139. În lumina tuturor acestor considerații, clasarea de către Comisie a plângerii depuse

de recurentă constituie, în opinia noastră, un act atacabil. Recursul declarat de aceasta este, așadar, întemeiat și, în consecință, ordonanța atacată trebuie să fie anulată.

V — Cu privire la consecințele anulării

140. În conformitate cu articolul 61 primul paragraf a doua teză din Statutul Curții de Justiție, aceasta din urmă poate, în cazul anulării hotărârii Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată.

141. Comisia a invocat un al doilea motiv în susținerea excepției sale de inadmisibilitate a acțiunii în anulare introduse de Athinaïki Techniki, întemeiat pe caracterul tardiv al cererii introductive.

142. Suntem de părere că, în speță, Curtea dispune de toate elementele necesare pentru a se pronunța cu privire la acest motiv.

44 — Hotărârea din 24 noiembrie 1992, Buckl și alții/Comisia (C-15/91 și C-108/91, Rec., p. I-6061, punctul 14).

45 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 18 octombrie 1979, GEMA/Comisia (125/78, Rec., p. 3173, punctul 21).

A — *Argumentele părților*

143. Comisia amintește că grefa Tribunalului, în scrisoarea din 1 martie 2005, i-a făcut cunoscut recurentei că data de depunere a cererii introductive care trebuia luată în considerare era cea la care a fost depus originalul, și anume 18 februarie 2005, pe motiv că exemplarul parvenit prin fax la 11 februarie 2005 nu constituia o copie identică a acestui original, astfel cum s-a demonstrat prin compararea semnăturilor aplicate pe fiecare dintre aceste documente.

144. Comisia, susținută de Athens Resort Casino, deduce din aceasta că acțiunea a fost introdusă în afara termenului de două luni și zece zile, întrucât acest termen a început să curgă odată cu primirea scrisorii din 2 decembrie 2004, și anume cel mai târziu la 6 decembrie 2004.

145. Comisia și Athens Resort Casino arată de asemenea că recurenta a recunoscut implicit că a introdus acțiunea în afara termenului, solicitând grefei, prin scrisoarea din 16 martie 2005, să ia în considerare versiunea cererii introductive parvenită la grefă prin fax la 11 februarie 2005.

146. Recurenta contestă faptul că acțiunea sa este tardivă motivând că, potrivit jurisprudenței, este de competența părții care se prevaluează de caracterul tardiv al cererii introductive să furnizeze dovada privind data

la care actul atacat a fost notificat. Comisia, în prezenta cauză, nu ar demonstra la ce dată s-a luat cunoștință de actul atacat.

B — *Aprecierea noastră*

147. Contrar Comisiei, nu credem că acțiunea recurentei trebuie să fie declarată inadmisibilă pentru motivul că ar fi fost introdusă după expirarea termenului stabilit. Ne întemeiem această analiză pe considerațiile următoare.

148. Este cert că, în temeiul articolului 230 al cincilea paragraf CE, acțiunea în anulare a unui particular împotriva unei decizii care nu îi este adresată trebuie formulată în termen de două luni, după caz, de la publicarea actului, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoștință de decizie. În plus, în conformitate cu articolul 102 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, termenele procedurale pot fi prelungite pentru considerente de distanță, în mod invariabil, cu zece zile.

149. În măsura în care decizia de clasare a plângerii sale de către Comisie nu a fost publicată și nici notificată societății Athinaiki Techniki, ci a fost numai adusă la cunoștință acesteia prin scrisoarea din 2 decembrie 2004, problema care trebuie rezolvată este

dacă acțiunea în anulare a fost introdusă în termenul de două luni și zece zile de la primirea acestei scrisori.

150. Comisia își întemeiază argumentația pe următoarele două puncte și anume, pe de o parte, pe faptul că primirea scrisorii din 2 decembrie 2004, de la care începe să curgă termenul de recurs, ar fi avut loc cel mai târziu la 6 decembrie 2004 și, pe de altă parte, pe faptul că acțiunea nu ar fi fost introdusă decât la 18 februarie 2005, întrucât trimiterea cererii introductive prin fax la 11 februarie 2005 nu putea să fie luată în considerare.

151. Suntem de părere că niciunul dintre aceste puncte nu poate fi reținut.

152. În primul rând, versiunea cererii introductive parvenită la grefa Tribunalului prin fax la 11 februarie 2005 trebuie, în opinia noastră, să fie luată în considerare pentru a stabili data introducerii acțiunii.

153. Trebuie să amintim că, potrivit articolului 21 din Statutul Curții de Justiție, instanțele comunitare trebuie să fie sesizate printr-o cerere adresată grefierului, care trebuie să cuprindă mai multe informații și să fie însoțită de mai multe documente.

154. Conform articolului 43 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, originalul oricărui act de procedură trebuie să fie semnat de către agentul sau avocatul părții. Același articol prevede, la alineatul (3), că, în privința termenelor procedurale, va fi luată în considerare numai data depunerii la grefa Tribunalului.

155. Articolul 43 alineatul (6) din regulamentul de procedură menționat prevede, la rândul său, posibilitatea de a transmite cererea introductivă la grefa menționată prin alte mijloace tehnice de comunicare. Acesta prevede:

„Fără a aduce atingere prevederilor alineatelor (1)-(5), data la care o copie a originalului semnat al unui act de procedură [...] parvine grefei prin fax sau prin orice alt mijloc tehnic de comunicare aflat la dispoziția Tribunalului se consideră că respectă termenele procedurale, cu condiția ca originalul semnat al actului, însoțit de anexele și copiile prevăzute la alineatul (1) al doilea paragraf, să fie depus la grefă în cel mult 10 zile. Articolul 102 alineatul (2) nu se aplică în privința acestui termen de 10 zile.”

156. Articolul 43 alineatul (6) din Regulamentul de procedură al Tribunalului prevede, așadar, că primirea prin fax la grefa Tribunalului a copiei cererii introductive este asimilată depunerii originalului cererii introductive, cu condiția ca acest original să fie depus efectiv la grefă în termenul de 10 zile.

157. În plus, respectarea acestei condiții implică, în mod logic, ca versiunea adresată grefei Tribunalului prin fax să fie copia conformă a originalului depus ulterior. Este, așadar, important ca versiunea adresată prin fax să fie fotocopia versiunii originale, și nu un document cu același conținut sub o formă diferită.

158. Aceste cerințe sunt expuse foarte clar în Instrucțiunile practice pentru părți⁴⁶. Punctele 2 și 3 ale capitolului A din aceste instrucțiuni prevăd următoarele:

„În caz de transmitere prin poșta electronică, se acceptă numai copia scanată a originalului semnat. Un simplu fișier electronic sau un fișier care cuprinde o semnătură electronică sau o semnătură în facsimil generată prin intermediul computerului nu îndeplinește condițiile articolului 43 alineatul (6) din Regulamentul de procedură. [...]

[...]

Depunerea unui înscris prin fax sau prin poștă electronică se consideră că respectă termenul numai dacă originalul semnat parvine grefei în interiorul termenului de

zece zile de la depunere, prevăzut de articolul 43 alineatul (6) din Regulamentul de procedură. Originalul semnat trebuie să fie expediat fără întârziere, imediat după transmiterea copiei, fără a i se aduce corecturi sau modificări, nici chiar minore. În cazul în care există diferențe între originalul semnat și copia depusă anterior, se ia în considerare numai data depunerii originalului semnat.”

159. Este de competența grefierului Tribunalului, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Instrucțiunile pentru grefierul Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene⁴⁷, să asigure respectarea acestor cerințe.

160. Grefierul Tribunalului a apreciat, în prezenta cauză, că versiunea cererii introductive parvenită la grefa Tribunalului prin fax la 11 februarie 2005 nu era o copie identică a originalului depus la 18 februarie 2005, întrucât semnătura care figura pe ultima pagină a acestei versiuni nu era exact în același loc precum semnătura care figura pe original.

161. Avocatul recurente, într-o scrisoare din 16 martie 2005, a explicat că această diferență se datora faptului că ultima pagină a originalului cererii introductive fusese distrusă în timpul transmiterii prin fax, astfel încât a trebuit să o înlocuiască. Este cert că versiunea cererii introductive primită la

46 — JO 2007, L 232, p. 7. Aceste instrucțiuni pot fi de asemenea consultate pe site-ul internet http://curia.europa.eu/ro/instit/txtdocfr/index_tpi.htm

47 — JO 2007, L 232, p. 1. Aceste instrucțiuni pot fi de asemenea consultate pe site-ul internet http://curia.europa.eu/ro/instit/txtdocfr/index_tpi.htm

11 februarie 2005 nu prezintă altă diferență față de original decât această schimbare a poziției semnăturii avocatului pe ultima pagină a acesteia.

162. Contrar Comisiei și Athens Resort Casino, suntem de părere că cerința privind identitatea versiunii comunicate prin fax cu originalul cererii depus la grefa Tribunalului, care reiese din articolul 43 alineatul (6) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, trebuie considerată satisfăcută.

163. Conținutul acestei cerințe trebuie, în opinia noastră, să fie apreciat în funcție de cele două obiective ale sale, cel de fond și cel de formă.

164. Condiția menționată are ca scop, din punctul de vedere al fondului, să garanteze că posibilitatea de a sesiza instanțele comunitare prin unul dintre noile mijloace de comunicare prevăzute la articolul 43 alineatul (6) din Regulamentul de procedură al Tribunalului nu pune în discuție caracterul imperativ al termenelor procedurale și nici cerințele de securitate juridică și de egalitate între justițiabili pe care urmăresc să le asigure aceste termene. Astfel, este cert că termenele menționate și aplicarea lor strictă au scopul de a asigura securitatea juridică și de a evita orice discriminare sau tratament arbitrar în administrarea justiției⁴⁸.

165. Articolul 43 alineatul (6) din Regulamentul de procedură al Tribunalului are, așadar, ca scop să permită unui reclamant să transmită cererea introductivă grefei Tribunalului prin fax, în termen de două luni și zece zile, fără ca această posibilitate să ducă în fapt la acordarea unui termen suplimentar în favoarea acestuia pentru a-și îmbunătăți cererea introductivă sau pentru a o modifica în orice mod.

166. Cerința identității versiunii comunicate prin fax cu originalul cererii introductive depus la grefa Tribunalului are ca scop, din punctul de vedere al formei, să îi permită acesteia din urmă ca, atunci când îi este remis originalul cererii introductive, să verifice perfectă similitudine a acesteia cu versiunea comunicată prin fax, printr-o simplă examinare rapidă și superficială, fără o analiză aprofundată a conținutului acestora.

167. Cu toate acestea, în prezenta cauză, nu credem că simplul decalaj al semnăturilor pe versiunea adresată prin fax față de originalul depus la grefa Tribunalului compromite cele două obiective ale acestei condiții.

168. Pe de o parte, această diferență nu se referă la fondul cererii introductive transmise în termenul prevăzut pentru a acționa. Pe de altă parte, nu este vorba nici despre o modificare adusă conținutului dactilografiat al documentului care ar fi putut să lase loc unor îndoieli privind identitatea celor două versiuni în discuție și să oblige grefa Tribunalului să îl verifice în detaliu pagină cu pagină. Simplul decalaj al amplasării semnăturii pe

⁴⁸ — A se vedea în special Ordonanța din 8 noiembrie 2007, Belgia/Comisia (C-242/07 P, Rep., p. I-9757, punctul 16 și jurisprudența citată).

ultima pagină a originalului cererii introductive nu era de natură să ridice suspiciuni cu privire la întreaga cerere.

acțiunii a început să curgă cel mai târziu de la data la care se poate stabili că reclamantul avea deja cunoștință de acesta⁵⁰.

169. În aceste condiții, suntem de părere că recurenta nu a încălcat prevederile articolului 43 alineatul (6) din Regulamentul de procedură al Tribunalului și că transmiterea versiunii cererii introductive prin fax la 11 februarie 2005 trebuie să fie luată în considerare pentru a stabili data acțiunii. Rezultă, prin urmare, că acțiunea a fost formulată în termen de două luni și zece zile începând cu 2 decembrie 2004, astfel încât aceasta este admisibilă, indiferent care este data la care recurenta a primit scrisoarea Comisiei cu aceeași dată.

170. În al doilea rând, considerăm că punctul de plecare al termenului de introducere a acțiunii de două luni și zece zile nu poate fi stabilit cel mai târziu la 6 decembrie 2004, astfel cum susține Comisia.

171. Din jurisprudență rezultă că părții care se prevalează de tardivitatea acțiunii îi revine sarcina să facă dovada datei de la care a început să curgă termenul⁴⁹. Din jurisprudență rezultă de asemenea că, în situația în care nu este posibil să se stabilească cu certitudine data la care reclamantul a cunoscut exact conținutul și motivele actului pe care îl atacă, atunci când acest act nu a fost nici publicat, nici notificat, trebuie să se considere că termenul de introducere a

172. Am văzut că, în speță, scrisoarea din 2 decembrie 2004 care informa recurenta cu privire la clasarea plângerii sale nu i-a fost adresată recomandat cu confirmare de primire. Data la care aceasta a primit efectiv această scrisoare nu este cunoscută și pare dificil să fie dedusă cu precizie din corespondența adresată de recurentă grefierului Tribunalului la 16 martie 2005.

173. Pentru acest motiv, acțiunea în anulare formulată de Athinaiki Techniki este admisibilă, chiar dacă data la care acțiunea a fost introdusă ar fi trebuit să fie stabilită la 18 februarie 2005.

174. Având în vedere aceste considerații, suntem de părere că excepția inadmisibilității acțiunii invocată de Comisie trebuie să fie respinsă.

175. De asemenea, invităm Curtea să trimită cauza Tribunalului pentru a se pronunța asupra concluziilor Athinaiki Techniki prin care se solicită anularea Deciziei Comisiei din 2 iunie 2004 de clasare a plângerii sale și să dispună ca cererea privind cheltuielile de judecată să fie soluționată odată cu fondul⁵¹.

49 — Hotărârea Curții din 11 mai 1989, Maurissen și Union syndicale/Curtea de Conturi (193/87 și 194/87, Rec., p. 1045, punctul 46), și Ordonanța Tribunalului din 13 aprilie 2000, GAL Penisola Sorrentina/Comisia (T-263/97, Rec., p. II-2041, punctul 47).

50 — Hotărârea din 10 ianuarie 2002, Plant și alții/Comisia și South Wales Small Mines (C-480/99 P, Rec., p. I-265, punctul 49).

51 — A se vedea, în ceea ce privește cheltuielile de judecată, Hotărârea din 15 mai 2003, Pitsiorlas/Consiliul și BCE (C-193/01 P, Rec., p. I-4837).

VI — Concluzie

176. În lumina considerațiilor precedente, propunem Curții să hotărască:

- anularea ordonanței Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 26 septembrie 2006, Athinaïki Techniki/Comisia (T-94/05);
- respingerea ca nefondată a excepției de inadmisibilitate invocată de Comisia Comunităților Europene în fața Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene;
- transmiterea cauzei Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene pentru a se pronunța asupra concluziilor Athinaïki Techniki AE prin care se solicită anularea Deciziei Comisiei din 2 iunie 2004 de clasare a plângerii sale;
- soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată.